

KNIHOVNA FILOZOFICKÉ FAKULTY MASARYKOVY UNIVERZITY V BRNĚ

121

LADISLAV KUBA

INVESTOR: MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ

AUTOŘI: AKAD. ARCH. LADISLAV KUBA,

ING. M. A. TOMÁŠ PILAŘ

STATIKA: ING. PAVEL HLADÍK

GENERÁLNÍ DODAVATEL: IMOS BRNO, A. S.

SUBDODAVATEL MONOLITICKÉ KONSTRUKCE –

BREST, S. R. O., IMOS, S. R. O.

NÁKLADY: STAVBA 75 MIL. KČ,

INTERIÉR 7,5 MIL. KČ

PROJEKT: 2000 AŽ 2001

REALIZACE: 2001

Objekt knihovny Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně je situován uprostřed městského bloku tvořeného heterogenní zástavbou vzniklou v průběhu 19. a 20. století. – doplňuje a uzavírá areál Filozofické fakulty a tvoří předěl mezi teritorii fakulty a obytnou částí bloku. Řešení stavby v místě, kde se nachází stylově i formálně různorodé objekty, v sobě nese požadavek na konfrontaci se svým okolím. Budova knihovny je navržena vůči svému okolí jako kontrastní, jednoduchý objekt – tím je vyjádřen její specifický význam a poslání.

Vnitřní život budovy je vymezen polopropustnou strukturou předzastaveného pláště ze svislých lepených dubových lamel na podpůrné ocelové konstrukci, které plní funkci slunolamu a sou-

131

časně umožňují vizuální kontakt návštěvníků budovy s okolím. Abstraktní celistvá plocha strukturovaného obvodového pláště je akcentována výrazným tělesem vstupu do objektu.

Dominantním prostorovým prvkem interiéru je železobetonové monolitické dvouramenné schodiště v kruhovém výřezu procházející budovou přes všechna podlaží. Vertikální prostor

141

schodišťové haly je prosvětlen kruhovým světlíkem nad schodištěm. Na schodišťovou halu navazují univerzální velkoprostorové studovny.

Nosnou konstrukci tvoří monolitický železobetonový skelet (dispozičně jednotrakt s konzolami po stranách). Betonová konstrukce je příznána na všech viditelných plochách v interi-

161

171

151

éru i exteriéru. Těleso vstupního tubusu a výtahové šachty je podtrženo plošným obkladem kaleným sklem s černým potiskem. Výrazné barevné pojetí kobereců ve studovnách kontrastuje s neutrální šedí betonových ploch a nábytkového vybavení.

POHLED AUTORŮ NÁVRHU NA BETONOVÉ PLOCHY PO NĚKOLIKA LETECH

Konstrukční pohledový beton jsme použili poprvé ve větším rozsahu na stavbě knihovny Filozofické fakulty Masarykovy Univerzity v Brně, dále pak na rodinných vilách v obytném souboru Na Krutci v Praze a nyní na stavbách Fakulty chemických technologií a tělovýchovných zařízeních Univerzity v Pardubicích.

Rozhodující je pro nás při použití tohoto materiálu přiznaná podstata nosné konstrukce stavby, která není zanesena dalšími „falešnými“ nánosy povrchových úprav. Stavba provedená v pohledovém betonu má charakter originálního odlitku – jeho skulpturální charakteristika je nenahraditelná.

Dosažení vytčeného cíle ovšem není zadarmo – klade mimořádné nároky jak na provádění a disciplínu dodavatele, tak na projekční přípravu, kdy je nutná důsledná a detailní koordinace všech profesí a technických rozvodů. Cokoliv je při betonování jednou zalito nebo naopak opomenuto, je prakticky neměnné a fixní, protože jakékoliv další opravy jsou viditelné a obtížně proveditelné.

Realita provádění naší první stavby z pohledového betonu – knihovny Filozofické fakulty Masarykovy Univerzity (2000 až 2001) byla nesmírně poučná. Prováděcí dokumentaci jsme zpracovávali souběžně se samotnou výstavbou. Dokumentaci jsme vydávali po jednotlivých patrech počínaje suterénem, a riziko omylu bylo značné. Situace byla komplikována i absencí podhledů – stropy jsou v případě této stavby také z pohledového betonu. Nicméně se podařilo vše důsledně zkoordinovat a následné opravy rozvodů nebyly nutné. Zajímavou zkušeností pro nás bylo, že nevznikl žádný

problém s kvalitou provádění sloupů a stropních desek, ale zcela zásadní problémy vyvstaly při realizaci svislých nosných stěn, kdy se opakovaně nedařilo dosáhnout jejich kvalitního povrchu. V důsledku toho bylo nutno několik stěn odstranit a bednit, vyztužit a betonovat znovu. Dodavatel stavby dosud neměl s prováděním pohledových betonů ve větším rozsahu zkušenost, což je při tomto typu stavění, zcela zásadní okolnost. Samozřejmě máme dílčí výhrady k výsledné kvalitě povrchů betonů, nicméně celkový vzhled monolitických konstrukcí této stavby splnil naše očekávání.

Pro naše další realizace staveb z pohledového monolitického betonu je tato první zkušenost velmi cenná. Přesto se objevují i nové nečekané problémy, nebo některé opakující se nedostatky, se kterými si zatím nevíme rady. To je např. otázka návazností dalších stavebních konstrukcí na nepřesně provedený monolit, která se objeví až ve finále stavby a vznikají neřešitelné situace.

Použití pohledového betonu klade určité nároky i na přístup investora a uživatele, kteří jsou obvykle zděšení při finalizaci stavby surovostí betonové konstrukce a domnívají se, že dokud není stěna zářivě bílá, není ještě hotová. Anebo, i když jsou srozuměni s očekávaným výsledkem, zapochybují. S touto situací jsme se setkali i na stavbě knihovny. Nicméně kritickou chvílí se podařilo překonat. Domnívám se, že nyní již uživatel stavbu akceptuje a přijímá takovou, jaká je a snad (doufám) je na ni dnes i hrdý, protože si uvědomuje její specifickou hodnotu.

Kromě výtvarného působení má surová betonová konstrukce i praktické plusy – povrchy jsou trvanlivé a nekladou žádné nároky na údržbu, obnovu a výmalbu jako běžné omítané stěny. To je zásadní okolnost zejména u vnějších fasád staveb.

1 Průhled kruhovým prostorem hlavního schodiště ke střešnímu světlíku | 2 Nádvoří Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně | 3 Vstupní hala s recepcí | 4 Schodiště | 5 Studovna s volným výběrem knih | 6 Přístup k výtahu | 7 Fasáda s vnějším požárním schodištěm